

Lausunto

03.12.2021

Asia: VN/3882/2021

Lausuntopyyntö kansallista tieliikenteen päästökauppaa koskevasta arviomuistioluonnoksesta

Lausunnonantajan lausunto

Yleinen lausunto arviomuistioluonnoksesta

Voitte tässä lausua yleisesti arviomuistioluonnoksesta

Kuluttajaliitosta ilmastonmuutos on yksi merkittävimmistä ihmiskuntaa uhkaavista asioista ja sen torjuminen on erittäin tärkeää. Kuluttajaliitosta on tärkeitä ilmastonmuutoksen vastaisen taistelun ulottaminen myös tieliikenteeseen ja rakennuksiin. Muutokset pitää toteuttaa sosiaalisesti ja alueellisesti oikeudenmukaisesti ja siten, että kaikki yhteiskunnan toimijat osallistuvat niihin mahdollisuuksiensa mukaan.

Muistiossa todetaan: ”Mikäli kansalliseen päästökauppaan otettaisiin mukaan myös lämmityspolttoaineet, kustannukset kohdistuisivat niihin pienituloisiin pientalojen omistajiin, jotka eivät pysty taloudellisista syistä tekemään lämmitystapamuutoksia. Tällaiset pientalot sijaitsevat usein alueilla, joissa kiinteistöjen arvo on laskemassa.” Tämän vuoksi Kuluttajaliitto katsoo, että lämmityspolttoaineita ei pidä ottaa kansallisen päästökaupan piiriin.

Yleisellä tasolla Kuluttajaliitto katsoo, että ilmastotoimet pitää toteuttaa sillä tavalla tehokkaasti, että ihmisille kuluttajan ja muissa rooleissa aiheutuva suora ja epäsuora taloudellinen rasitus on mahdollisimman pieni. On myös huolehdittava, että kukaan ei joudu kohtuuttomaan asemaan esimerkiksi asuinpaikkansa, tulojensa pienuuden tai muiden vastaavien syiden vuoksi. Toimenpiteiden aiheuttamia negatiivisia vaikutuksia tulee kompensoida kaikkein heikoimmassa asemassa oleville suunnatuilla tukitoimilla.

Kuluttajaliitto toivoo, että jatkovalmistelussa kiinnitetään erityistä huomiota kuluttajavaikutuksiin.

Asian tausta ja valmistelu sekä nykytila ja sen arviointi

Voitte tässä lausua arviomuistion luvuista 1 ja 2

Päästökauppajärjestelmä päästövähennyskeinona

Voitte tässä lausua luvusta 3

Tieliikenteen päästökaupan toteutuksen vaihtoehdot

Voitte tässä lausua luvusta 4 (mm. päästökaupan toteutusvaihtoehdoista, toteuttamiskustannuksista (myös muista kuin viranomaisten hallinnollisista kustannuksista), seurannan, raportoinnin ja todentamisen järjestämisestä.)

Päästökaupan vaikutukset

Voitte tässä lausua luvuista 5.1.-5.5.

Kuluttajaliitosta on tärkeää, että päästövähennykset toteutetaan mahdollisimman kustannustehokkaasti ja oikeudenmukaisesti. Polttoaineiden hinnan nostamista verotuksen tai päästökaupan kautta pidetään kustannustehokkaimpana tapa vähentää polttoaineen kulutusta ja tästä aiheutuvia päästöjä. Liikenteen päästöjen vähentäminen edellyttää sitä, että ihmisille luodaan kannustin vähentää polttomootorilla ajamista. Polttoaineen hinnan nousu voi myös edistää paljon polttoainetta kuluttavien autojen poistumista ajoneuvokannasta. Nykyistä pienempipäästöisten autojen yleistymisen tuo tällaiset autot myös jollakin aikavälillä käytettyjen autojen markkinoille, jolloin myös niillä kuluttajilla, joilla ei ole varaa uuteen autoon, voivat ostaa nykyistä ympäristöystävällisempiä autoja.

Kompensaatiot ja yhteenveto vaikutuksista ja kompensaatioista

Voitte tässä lausua luvuista 5.6. ja 5.7. (Lausunnonantajia pyydetään ottamaan kantaa muistion kompensaatiomalleihin sekä esittämään mahdollisia muita näkemyksiä kompensaatioiden tarpeellisuudesta ja vaihtoehtoisista toteutamistavoista.)

Siirtymävaiheen aikana on mahdollista, että polttoainehintojen nousu kohdistuu enemmän pienituloisiin kotitalouksiin. Kuluttajaliitosta on tärkeää, että kukaan kuluttaja ei joudu kohtuuttomaan tilanteeseen ja siksi kaikkein heikoimmassa asemassa olevia ihmisiä pitää kompensoida. Ensisijaisesti kompensaatio pitää kohdistaa niihin ihmisiin, joilla ei aidosti ole vaihtoehtoa polttomootoriauton käyttämiselle ja missä ajamisen kustannukset muodostavat suuren taloudellisen rasitteen kotitaloudelle.

Yhteenveto ja johtopäätökset

Voitte tässä lausua luvusta 6.

Niemi Timo
Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry